

FROLAND KOMMUNE

Kommunedelplan for kultur og idrett 2017-2020

KULTUR OG IDRETT FOR ALLE

Visjon

Det gode liv gjennom egenaktivitet, fellesskap og opplevelser.

Kulturkomitéens planforslag for perioden 2017-2020

1. Bakgrunn, Kultur- og idrettsfeltets plass i det offentlige system i Norge

Kultur og idrett har vært en del av det offentlige politiske system i Norge i mer enn 100 år, de første årene i hovedsak et statlig ansvar, med særlig vekt på kunst, musikk og teater. Idretten har vært en del av den statlige kulturpolitikken fra 1948 da Norsk tipping ble etablert. Men fra og med 1972 ble kultur en del av det politiske ansvarsområdet for kommunene også, og fra 1975 en del av fylkeskommunens ansvar. Fra dette tidspunkt ble også kulturbegrepet utvidet til å omfatte lokale lag og foreninger og idrett. Kulturfeltet har siden den gang omfattet bibliotek, barne- og ungdomsarbeid, idrett, sang, musikk, museer, kulturvern, kulturhistorie, teater og kunst. I tillegg kommer finansiering og bygging av idrettsanlegg og lokale kulturbygg. Fra 1990-tallet kom også kultur for særlige målgrupper (funksjonshemmede, mennesker med psykiske lidelser), og fra tusenårsskiftet er det også etablert Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken. Denne planen omfatter de arbeidsområder innen kulturfeltet som ligger under ansvarsområdet til komité for kultur, samt biblioteket, idrettsanleggene, kulturskolen og Frolands verk kultursenter, som er organisert under hhv. Økonomi- og administrasjonsavdelingen, teknisk virksomhet, Froland skole og formannskapet, administrert gjennom teknisk virksomhet..

1.1. Arbeidet med planen

Arbeidet med kommunedelplanen startet opp med vedtatt planprogram i formannskapet i mai måned 2016. Til å lede arbeidet ble det bestemt at komité for kultur er plankomité. Plankomiteen har bestått av Tove Nilsen, leder, John Willy Kaldal, Sigbjørn Boye, Torstein Ravnåsen og Målfrid Viksnes. Sekretariatet for planarbeidet er ivaretatt av rådmannen ved kultur- og næringsrådgiver. Arbeidet har fulgt prosessen slik Plan- og bygningsloven beskriver, med varsling av oppstart med planprogram, deretter åpent høringsmøte, utlegging til offentlig ettersyn, deretter orientering i komité for kultur. Etter høringsrunden er det avholdt nytt møte i komité for kultur.

Kommunedelplanen bygger på tidligere kommunedelplan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet, kulturbygg og kulturopplevelse, som har sitt utspring i et vilkår fra Kulturdepartementet fra 1994 for å være berettiget til å søke spillemidler. Opprinnelig gjaldt dette planvilkåret idrett og friluftsliv. Etter hvert ble kulturbygg inkludert i planen, idet spillemidler til kulturarena har parallelle formalkrav og samme søknadsprosedyre. I de siste 10 årene har folkehelse vært en del av planen. Ved rullering i 2009 ble også kulturopplevelse tatt inn i planen. Planen for 2013-2016, som ligger til grunn for revisjonen, omfatter Frolands verk kultursenter, Froland bibliotek og Froland idrettspark for å gi et mest mulig fullstendig bilde av arbeidsområdet til komité for kultur og idrett, i tillegg til de obligatoriske områder.

2. Resultatvurdering av forrige plan

Forrige plan 2013- 2016 innebar fullføringen av et høyt anleggsmessig ambisjonsnivå med store løft for anleggsutbyggingen i Froland kommunes egen regi. Pr. dags dato er både svømmeanlegget, flerbrukshallen og renovering av Frolandshallen på Mjølhus ferdig. I tillegg er kommet turnhall og treningssenter. Skytebane-anlegget er flyttet fra Mjølhus til Uvann, ny turløype/skiløype og ny skiskytterstadion er slutført, og det er anlagt ny kunstgressbane nr. to på Kringla. Også en rekke nærmiljøanlegg er bygd, herunder skileikeanlegg og ballbinger. Endelig er det renovering og utbygging av Bøylestad grendehus, tilbygg

til Fjøset kulturarena på Frolands verk kultursenter og renovering av Mjåvatn grendehus, mens renovering av Løvjomås grendehus er igangsatt. Forrige plan har dermed utløst en rekke nyanlegg og rehabilitering av eksisterende anlegg.

I hvilken grad forrige plan har vært effektiv, avhenger av om en vurderer måloppnåelsen på alle målområder som tilstrekkelig tilfredsstillende. Noen mål er heller ikke materielle som anlegg, og dermed mye vanskeligere å måle oppnåelse av. Det gjelder kulturopplevelser, og det gjelder området folkehelse. Men det kan likevel utvilsomt hevdes at foregående plan har vært et effektivt verktøy for måloppnåelsen på anleggsområdet.

Men det er ingen tvil om at den aller viktigste innsatsen som kan gjøres for å sikre en best mulig folkehelse, er å bidra til at folk flest holder jevnlig fysisk aktivitet, og ikke minst for å oppnå dette arbeide forebyggende overfor barn i særlig grad. Det er solid vitenskapelig dokumentert at de aktivitetsvaner barn får innarbeidet i tidlige år, beholdes i stor grad resten av livet. For å vurdere om foregående plan har avstedkommet måloppnåelse innen det folkehelsepolitiske området, må en derfor vurdere både direkte og indirekte konsekvenser. Et ønske om en plan som blir lest og brukt, ligger bak utformingen av plandokumentet.

Sammenhengen med lovverk og andre planer:

Av overordnede lovverk og plandokument nevnes:

- Kulturloven og Lov om folkebibliotek
- St.meld. nr. 26(2011-2012) **”Den norske idrettsmodellen-idrett og fysisk aktivitet for alle”**
- “Handlingsplan for fysisk aktivitet 2005-2009” 2004.
- St. meld. nr. 19 (2014-2015) folkehelsemeldingen – Mestring og muligheter.
- St. meld. nr. 47 (2007-2008) Samhandlingsreformen
- St.meld. nr. 27(1996-1997 og nr. 44 (1997-1998), **Statens forhold til frivillige organisasjoner**
- St.meld. nr. 39(2000-2001) **Friluftslivet, en vei til høyere livskvalitet**
- St.meld. nr. 48(2002-2003) **”Kulturpolitikk fram mot 2014”**
- Aktive austegder, “Sektorplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet — lokale og regionale kulturbygg, Aust-Agder, 2013-2017
- St. meld. nr. 23 (2008-2009) **”Bibliotek: Kunnskapsallmenning, møtestad og kulturarena i ei digital tid”**
- Felles plan for folkehelse og levekår i Agder, 2010-2013
- Regionplan Agder

Interne dokument og planer:

- **Kommuneplanen** som bl.a. fokuserer på gode og trygge nær- og oppvekstmiljø og et mangfoldig kulturliv
- **Sektorplan for levekår**
- **Sektorplan for oppvekst**
- **Årsbudsjett og handlingsprogram**

3. Kultur for alle gir livskvalitet

Hovedmål

Å tilrettelegge og motivere for allsidig fysisk aktivitet, natur- og kulturopplevelse for å fremme livskvalitet i vid forstand.

Hva er møteplasser?

Kulturpolitikk og offentlig og frivillig kulturarbeid handler om å etablere og vedlikeholde nye og eksisterende møteplasser for innbyggere og tilreisende. Møteplassene må fylles med innhold. Begrepet kulturelle møteplasser kan derfor deles inn i tre kategorier:

- Fysiske møteplasser
- Tematiske møteplasser
- Sosiale møteplasser

Fysiske møteplasser kan være grendehus, skolelokaler, idrettsanlegg, sceniske kulturbygg, museer, kulturhistorisk senter, turveier og uteområder/friområder. Tematiske møteplasser kan være biblioteket med litterære, faglitterære og populær-litterære tema, det kan være lag og foreninger med ulike tema, som f.eks. speidergrupper, barne- og ungdomsforeninger, idrettslag, grendelag, menighetsarbeid, historielag, turlag, venneforening osv. Sosiale møteplasser kan være frivilligsentraler/eldresentre, pensjonistforening, fritidsklubb o.l.

Hvordan det totale kulturbildet i en kommune framstår, varierer fra sted til sted, nettopp fordi de ulike kulturaktivitetene springer ut av lokale initiativ, enkeltpersoners og frivillige organisasjoners interesser og preferanser. Men noen kulturuttrykk er kommune- og landsdelsovergripende pga. en nasjonal og internasjonal forankring, oppslutning og interesse. Det er idrett, speiding, kirke- og menighetsarbeid, lokalhistorisk arbeid, teater og konserter, museer, bibliotek og litteraturformidling. Men innenfor disse grovmaskede kategoriene er det store lokale variasjoner.

Det har tradisjonelt vært slik at de store kultur- og idrettsarenaene i hovedsak har vært lokalisert til bysamfunn, mens bygdesamfunn i mindre grad har hatt mulighet til å etablere større idrettsanlegg og kulturarenaer. Inntil for kort tid tilbake var det også tilfelle for Froland kommune. Men i løpet av de siste årene har det skjedd en vekst i utbygging av idretts- og kulturanlegg i Froland som mange kanskje vil si er atypisk. Realiteten er at Froland i dag har en bygg- og anleggssituasjon på kultur- og idrettsområdet som peker langt utover kommunens folketall med i all hovedsak anleggsmassen i Froland idrettspark.

Det totale kulturtilbudet i kommunen omfatter kommunale tjenester, som bibliotek, drift av svømmehall, treningssenter, spinningssal, utleie av kulturbygg i kommunal drift og eie, samt arrangementer i egen regi på Frolands verk kultursenter, og alle øvrige kulturarrangementer i kommunens regi eller i regi av frivillige organisasjoner.

Integrasjon og inkludering

I 2015 opplevde Europa den største flyktningestrøm i moderne tid. Det førte til at også Froland kommune ble utfordret. Kommunestyret vedtok i 2016 å ta imot sin del, noe som utfordrer kommunen både som organisasjon og boområde. Kommunen har lang erfaring med å ta imot nye innbyggere, og mange innbyggere i kommunen viser stor vilje til å inkludere nye innbyggere i eksisterende sosiale og kulturelle miljøer i kommunen. Det er viktig å innrette bruken av de kulturpolitiske virkemidlene til å fremme integrering og inkludering. Det kan gjøres gjennom ulike tiltak, men det viktigste tiltaket vil være en god og nær dialog mellom ledere i lag og foreninger og kommunens medarbeidere. Dette kan også danne grunnlag for samarbeid både for enkeltpersoner og grupper av personer.

Froland frivilligsentral

I 2015 ble det vedtatt å opprette Froland frivilligsentral. Sentralen holder til i de tidligere lokalene til Froland eldresenter i Furuveien 4. Det er tilsatt daglig leder i 100 % stilling, og det er etablert et styre og eget årsmøte. Froland frivilligsentral er organisert som forening, og en rekke av kommunens øvrige frivillige lag og foreninger inkl. kommunen er medlemmer i frivilligsentralen. Kommunestyret oppnevner eget styremedlem til sentralen for hver valgperiode, samt velger utsending til foreningens årsmøte. Sentralen ble satt i drift pr 01.01.16 og har vært finansiert med tilskudd fra Staten v/kulturdepartementet og kommunen. Fra og med 2017 har kommunen ansvar for å fullfinansiere driften av frivilligsentralen ved at det tidligere statstilskuddet er tillagt kommunens rammetilskudd. De øremerkede statlige tilskuddene har de senere årene ikke vært indeksregulert. Dette etterslepet er nå rettet opp, noe som medfører at kommunen, som fortsatt skal bidra med 40 % egne midler av de frie inntektene, må bevilge mer enn før i 2017 som nytt basisår for den nye ordningen. Frivilligsentralen skal være et knutepunkt mellom frivillige som ønsker å yte hjelp og enkeltpersoner og/eller grupper av personer som har behov for hjelp. Sentralen skal også være en møteplass og en sosial arena som kan bidra til at det skapes idéer til nye arbeidsformer, arrangementer og tiltak som øker trivselen blant kommunens innbyggere.

Kommunen har for alle typer tilbud tatt mål av seg til å informere om tilbudene. I den sammenheng arbeider kommunen etter

delmålet:

- *Kommunen opptrer vennlig, imøtekommende og serviceinnstilt overfor publikum som oppsøker våre tjenester og tilbud*

Strategier:

- *Kommunen bidrar til å etablere nettverk og møter mellom etablerte innbyggere og nyankomne flyktninger til kommunen.*
- *Kommunen samarbeider med Froland frivilligsentral om arrangementer, møteplasser og tiltak når det er naturlig og ligger til rette for det.*

4. Idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet

Delmål:

Innbyggerne i Froland tilbys et variert tilbud om idrett, fysisk aktivitet og naturopplevelse gjennom gode anlegg, områder og et godt tilrettelagt informasjonssystem for alle.

Deltakelse i idrett, et aktivt friluftsliv og derved gode naturopplevelser gjennom egeninitiert fysisk aktivitet er avgjørende for innbyggerne for å opprettholde en god livskvalitet.

Idrett og fysisk aktivitet har mange gevinster. Fysisk velvære, god fysisk form, mentalt overskudd, trivsel gjennom å delta sammen med andre i fellesskap, en god helse og også mye kompetanse i organisering av aktiviteter og demokrati i en frivillig organisasjon.

Kommunen har en aktiv holdning til å informere innbyggerne om tilbudene gjennom hjemmesiden, opptrykk av informasjonsbrosjyrer, innspill til media for øvrig, aktivt samarbeid med Friluftsrådet Sør og tilskudd til drift av lagseide anlegg og til aktiviteter i de frivillige organisasjonene over de årlige kulturmidlene og deres interne informasjonsarbeid.

Kommunen bygger sin politikk på idrettsområdet på hovedprinsippet i gjeldende idrettsmelding i Stortinget: Det offentlige skal bygge, eie og drive idrettsanlegg, idretten skal fylle dem med aktivitet.

Kommunens har også toppidrettsutøvere. Disse er det viktig å støtte opp om, da de gir mye glede og stolthet tilbake til bygda, og er forbilder for de generasjoner og årsklasser som kommer etter. Dette kan skje gjennom kommunens ordninger, men også i form av reklame- og sponsoravtaler

Froland kommune deltar i interkommunalt engasjement med avtaler i arbeidet med skiløypene og løypekjøring på Øynaheia og Blakstadheia-Granestua. Dette er det viktig å holde fram med. Øynastua fikk nye drivere fra 2010, som kommunen har etablert nært samarbeid med. Dette har allerede gitt positive resultater.

Strategier:

- Ha anlegg tilgjengelig for idrett og fysisk aktivitet i nært samarbeid med idretten selv
- Vedlikeholde godt funksjonsnivå på anleggene både idrettslig og teknisk
- Etablere og videreutvikle ordninger med støtte til toppidrettsutøvere, både i kommunal regi og samarbeid med andre

- Vedlikeholde og videreutvikle gode informasjonssystemer for bruk av natur- og friluftsområdet og våre idrettsanlegg
- Videreføre deltakelse i interkommunale avtaler om løypekjøring på Øynaheia og Blakstadheia-Granestua, samt videreføre et vel etablert samarbeid med driverne av Øynastua.
- Positiv til å delta i ev. utredning av Lunderød som interkommunalt konkurranseanlegg for friidrett for Arendal-, Froland- og Grimstadregionen.
- Merke og skilte turløyper, samt dialog med skogeiere for å tilrettelegge tømmerlagreplasser til parkering

5. Frivillig arbeid og frivillige organisasjoner

Delmål:

Dugnadsånden i Froland, både som skapende kraft og som sosial faktor, tillegges avgjørende vekt.

Hva er frivillig arbeid og hva er frivillighetens plass?

Norge har verdensrekord i medlemskap i frivillige organisasjoner. Slik har situasjonen vært i nesten hele etterkrigstiden. Allerede på slutten av 70-tallet var hver nordmann i gjennomsnitt medlem i fire organisasjoner hver. Lokale kultur- og idrettsorganisasjoner inngår i dette. Situasjonen springer ut av historiske impulser både nasjonalt og internasjonalt som har gitt handlingsrom for det vi kaller en sterk sivil sektor i samfunnet. Sivil sektor omfatter folks privatliv og beror på den private sfære. Når folk danner og tegner medlemskap i frivillige organisasjoner, springer det ut av et personlig og privat valg. Frivillighet har derfor sammenheng med folks privatliv, deres preferanser som individer og de sosiale behov som springer ut av den enkeltes livskvalitetspreferanser.

Frivilligheten har hatt gode kår i Norge de siste 40 årene særskilt, da kulturmeldingene kom til stortinget og det ble innført tilskudd til frivillige organisasjoner, som stimulerte denne utviklingen sterkt. En av begrunnelsene var bl.a. at de frivillige organisasjonene gav gode læringsarenaer for barn og unge i demokratisk arbeid, da det ble stilt krav om demokratisk oppbygging og funksjon i organisasjonene for at de kunne få offentlige tilskudd. Som et ledd i dette ble det også innført kommunale kulturstyrer som en obligatorisk ordning som skulle forvalte og fordele tilskuddsmidlene. Dette gav kommunene en unik mulighet til å få omfattende informasjon om de frivillige organisasjonene i kommunen gjennom vedlagte årsberetninger og regnskaper til søknadene. Sammen skapte disse to ordningene en slags symbiose som gav frivilligheten en veldig sterk stilling i norske lokalsamfunn. Det er også i høy grad tilfelle i Froland.

I 2016 var det 38 ulike organisasjoner med medlemmer i Froland som fikk kommunal kulturstøtte. Søkermassen forteller om et totalt medlemstall i Froland på ca. 4.000,-. Etter vedtatte retningslinjer for kulturstøtten i kommunen etterspørres medlemstall for medlemmer inntil 20 år. I 2016 var samlet oppgitt medlemstall 1536 inntil 20 år.

De desidert største frivillige organisasjonene i Froland er Froland idrettslag og barne- og ungdomsarbeidet i Froland misjonskirke. Oversikt over alle organisasjonene finnes i den årlige saksutredningen av utmåling av årlig kulturstøtte.

Et annet ord for frivillig arbeid er dugnad. Dugnadsånd er et mye benyttet hedersord som betegner frivilligheten. Det som karakteriserer frivillig arbeid eller dugnadsånden, er at den bygger på medlemskap, som baserer seg på rettigheter og plikter. Det at frivilligheten står sterkt i et samfunn, forteller m.a.o. om en kvalitet ved menneskene som individer, de tegner medlemskap i en organisasjon og forplikter seg. Samtidig forplikter organisasjonen seg til å gi

medlemmet noe tilbake. Dette kalles gjensidighet, og forteller om betydningen av et skjørt, balansert forhold mellom hva medlemmet skal yte og hva det får igjen. Dette er en relasjon som har både etiske og psykososiale dimensjoner. Dersom medlemmet opplever at det er et rimelig og rettferdig forhold mellom hva som forventes av ytelse og hva det får tilbake i form av glede, tilhørighet, sosial relasjonell trygghet og livskvalitet, er det lagt et godt grunnlag for dugnadsånden og at den kan bestå over tid og gis bærekraft. Dette gjelder også de av medlemmene i en organisasjon som har påtatt seg lederoppgaver og har tilleggsforpliktelser.

Forholdet mellom de frivillige organisasjonene og kommunen er også svært viktig, spesielt mht. bygg- og anleggssituasjonen. Avgjørende for at lag og foreninger kan ha en bærekraftig organisasjon, er at oppgavene må stå i realistisk forhold til ressursene og mulighetene. Mange lag og foreninger eier og driver egne bygg og anlegg. I noen tilfeller er dette drifts- og eieransvaret så omfattende at det rammer kjerneaktivitetene. I Froland er dette mindre framtredd innen kultur- og idrettslivet enn i mange andre sammenliknbare kommuner, idet kommunen eier og driver alle store idrettsanlegg. Men det finnes en rekke grendelag som eier og driver grendehus. I Froland er det en svært sentralisert skolestruktur. Grendehusene i grendelagenes eie fyller dermed funksjonen som lokale møteplasser som grendeskoler gjør i andre kommuner med en mye mer desentralisert skolestruktur.

Denne situasjonen tilsier at kommunen må utforme politiske virkemidler som tar høyde for denne situasjonen. Pr. i dag har kommunen slike virkemidler:

- Innendørs og utendørs idrettsanlegg
- Grendehus og kulturbygg
- Tilskudd til støtte for driften av bygg og anlegg i lagsregi
- Støtte til aktiviteter for medlemmer inntil 20 år
- Kulturstipend og kulturpris
- Støtte til aktiviteter for mennesker med særlige behov (funksjonshemning, alder)
- Universell utforming av bygg og anlegg slik at de er tilgjengelige for de svakest stilte brukerne og dermed for alle

Kommunen tilrettelegger også med leie til grunneier for anlegget til Froland motocrossklubbs anlegg på Jomås. Denne aktiviteten får støtte også fra Arendal kommune.

Trafikksikkerhet-trafikksikker kommune

I grunnlaget for godkjenningen av Froland kommune som trafikksikker kommune inngår også frivillig arbeid mht. trafikale utfordringer. I og med at frivillige organisasjoner er sine egne juridiske personer kan ikke kommunen pålegge trafikksikkerhetstiltak for disse i og for seg, men kan knytte vilkår om dette til sine tilskuddsordninger. Det bør først avklares hvilke av de frivillige organisasjonene som har aktiviteter som bidrar til at deres medlemmer og aktive er

berørt og hvordan de kan utvikle sin egen strategi for å fremme trafiksikkerhet innen sine aktiviteter. Deretter bør det omforenes hvem disse er og hvilke vilkår kommunen kan knytte til f.eks. utleie av kommunale bygg og anlegg og tilskudd til driften og til arrangementer.

Strategier

- Sørge for at nivået på kommunens årlige kulturstøtte gir et meningsfullt bidrag til lag og foreninger som tilstrekkelig arbeidskapital
- Ha utleiesystemer for idrettsanlegg og kulturbygg som er praktiske og enkle å forholde seg til
- Ha et prissystem og –nivå for utleie av bygg og anlegg som korresponderer med dugnadsånden og ikke bekjemper den
- Videreføre tilretteleggingen av motocrossaktiviteten på Jomås-banen.
- Stille vilkår om at hensynet til trafiksikkerhet tas på alvor og innarbeides i regler og retningslinjer hos lag og foreninger som dette er aktuelt for og som det er aktuelt for å leie kommunale bygg og anlegg og/eller motta årlig driftstilskudd fra kommunen.

4. Biblioteket- et univers av kunnskap og opplevelser.

Delmål:

Froland bibliotek videreutvikles som en sentral møteplass med gode kulturopplevelser og fleksibelt tjenestetilbud.

Biblioteket er:

- et sted å være
- et sted å lære
- et sted å oppleve
- et sted å låne, lese eller skape
- et sted å møte seg selv og andre

Lov om folkebibliotek §1 Målsetting

Folkebibliotekene skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i landet.

Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt.

Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.

Folkebibliotekene er ledd i et nasjonalt biblioteksystem.

Om Froland bibliotek:

Bibliotek ligger i sentrum og skal være en trivelig møteplass for ALLE

Biblioteket har pr. i dag 2,25 årsverk

I tillegg driftes skolebiblioteket på Froland skole med en 75% stilling.

Felles katalog med Froland skole

Betjent åpningstid 30 timer i uka.

Mer åpent bibliotek (aldersgrense 18 år) alle dager, også søndager (105 timer i uka).

Besøksstatistikk pr. innbygger 2015

- Froland 6,2 (landsgjennomsnitt 3,9)
- Landsgjennomsnitt etter kommunestørrelse (5000-7500) 3,9
- Landsgjennomsnittet totalt 4,4

Utlån av media pr. innbygger 2015

- Froland 6,2
- Landsgjennomsnitt etter kommunestørrelse (5000-7500) 4,4
- Landsgjennomsnittet totalt 4,4

Bruk av åpent bibliotek øker, pr. i dag har 350 personer tilgang til Åpent bibliotek. Bare den siste måneden har 207 personer logget seg inn utenom betjent åpningstid.

Biblioteket produserer halvårlig folder med oversikt over arrangementer i biblioteket, og har 60-70 arrangementer i året.

Markedsføring:

www.froland.kommune.no/bibliotek

www.facebook.com/frolandbibliotek

Hva kan Froland bibliotek tilby:

Bøker, tegneserier, lydbøker, film, e-bøker, aviser og tidsskrifter i papirform og elektronisk form, fjernlån av media, grupperom, studieplass, møterom, bruk av pc, skanning og kopiering, lokalhistorisk arkiv (foreningsprotokoller og annet trykt material)

Biblioteket tilbyr gratis tilgang til digitale tjenester/baser:

Reservering av media hjemmefra, E-bøker, PressReader.com – 4500 aviser på over 60 språk, Idunn – fagtidsskrifter, Encyclopedia Britannica, Bokhylla, Filmbib og Nasjonalbibliotekets avistjeneste

Samarbeidsområder:

Nasjonale lånekort, Agder samsøk, E-lån Agder, Bibliotektransport, Tilgang til digitale baser, Markedsføringskampanjer, Felles serviceerklæring for alle folkebibliotek, fagbibliotek og videregående skolars bibliotek med slagord – enkelt, nært og gratis, Samarbeid også med lokale aktører og lag og foreninger om arrangementer i biblioteket.

Arrangementer og opplevelser i biblioteket:

Barneteater og bildebokstunder, Intimkonserter og forfatterbesøk, Debatter og temamøter, Workshop for alle aldre, Bokprater, bokkafé og litteraturformidling for alle aldersgrupper, Klassebesøk og lesekampanjer

Prosjekt:

Biblioteket deltar i fellesprosjekter i samarbeid med Aust-Agder bibliotek og kulturformidling og øvrige kommuner i Agder, så som «Det skjer på biblioteket», «Arenautviklingsmidler» og markedsføringskampanjer for Agderbibliotekenes felles serviceerklæring.

Rammene for prosjekt- og utviklingsmidlene blir fastsatt av Nasjonalbiblioteket i tråd med disponering av spilleoverskudd fra Norsk Tipping samt føringer i Nasjonal bibliotekstrategi 2015-2018.

Bibliotekstrategien innebærer at utviklingsmidlene skal disponeres til tre hovedområder:

1. Utvikling av felles infrastrukturtiltak i regi av Nasjonalbiblioteket, til disposisjon for alle bibliotek
2. Utvikling av folkebibliotekene som debatt- og læringsarena, møteplass og formidlingsinstitusjon
3. Frie, nyskapende prosjekt- og utviklingstiltak.

Tilskudd til kulturformål er en søknadsordning i Aust-Agder fylkeskommune. Aust-Agder bibliotek og kulturformidling bidrar med samarbeid i utviklingsprosjekter.

Froland bibliotek søker om utviklingsmidler fra Nasjonalbiblioteket og Aust-Agder fylkeskommune samt andre aktuelle tilskuddsytere.

Strategier:

I kommuneplanen for Froland kommune 2014-2026 Samfunnsdel, i Hovedmålsettinger, legges det vekt på: Et sterkt sentrum, gode og trygge oppvekstvilkår og et mangfoldig kulturliv. Delmål: Kommunen vil tilrettelegge for møteplasser i sentrum. Froland bibliotek ligger i sentrum, har en sentral plassering og har en god forankring i lokalmiljøet. Delmål: Kommunen vil ha god kvalitet på skolen og tidlig innsats for de som trenger det.

- Jobbe kontinuerlig med å videreutvikle og aktualisere Froland bibliotek som en trivelig møteplass og en oase av kunnskap og opplevelser som favner alle aldersgrupper, kjønn og samfunnslag.
- Videreutvikle de gode virkningene av Åpent bibliotek, der har voksne fått mer tilgang til biblioteket og til å låne bøker. Voksne har også lett tilgang til E-bøker.
- Med kommunens fokus på god kvalitet i skolen og tidlig innsats kan skolebiblioteket og biblioteket være med på å stimulere til lesing ved tilrettelagt litteratur og ved å fokusere på formidling og tilgjengelighet av bøker til barn og ungdom.
- Holde biblioteket oppdatert og dagsaktuelt innen media og digitale tjenester og være med i kompetansehevingstiltak og utviklingsprosjekter.
- Gjøre biblioteket levende, gjøre lokale tilpasninger i biblioteklokalene for tilpasning til workshoper, og enkle (makerspace) verksteder for alle aldersgrupper, men med særlig fokus på barn og unge.
- Bygge videre på møteserier og samarbeid med lokale aktører og lag og foreninger.

- Bygge videre på å være en arena for unge lokale kunstnere og musikere i etableringsfasen.
- Gi barnefamilier en kulturopplevelse sammen i form av teater for barn.
- Videreføre møter med forfattere innen både fag- og skjønnlitteratur.
- Fokusere videre på aktuelle tema og debatt i biblioteket.
- Nytenkning og nye aktiviteter i tråd med samfunnet.
- Fokus på å få i gang et fengselsbibliotek når det skal bygges nytt fengsel i Froland.

7. Kulturarrangementer

Delmål:

Bidra til å sikre at det formidles et mangfold av kulturuttrykk over tid som gjenspeiler både nasjonale, regionale og lokale særtrekk. Disse skal virke samlende for innbyggerne og gi kjennskap, erfaring og gode opplevelser i hverdagen og i befolkningens festdager.

Kulturområder og kulturuttrykk

Kommunen arrangerer selv, enten alene eller i samarbeid med andre, en rekke større eller mindre kulturarrangementer gjennom året. Det kan enten være i egen regi eller sammen med andre. Arrangementene er især innenfor kunst, musikk, litteratur, kulturhistorie eller det museale. Formålet er dels å gi opplevelser, dels å skape trivsel ved å komme sammen og oppleve kultur sammen med andre. Videre skal arrangementene gjenspeile de fokus innbyggerne har gjennom sin være- og levemåte og sine preferanser. Jakt, fiske, friluftsliv, hestesport og motorsport er lokale kulturuttrykk som må gis en særskilt oppmerksomhet i så måte gjennom disponeringen av kommunens kulturpolitiske virkemidler. Musikkorpset er i tillegg til å være én blant mange kulturaktiviteter også en viktig aktør i det vi kaller befolkningens og lokalsamfunnets festdager, dvs. de spiller 17. mai, men det kan også være andre festdager for lokalsamfunnet der det er naturlig at de har en rolle. Sammenholdt med andre aktiviteter har korpset store utgifter til instrumenter og uniformer i tillegg til øvrige driftsutgifter, og en utfordring til dugnad fordelt på relativt få voksenpersoner.

Den kulturelle spaserstokken med midler til kulturformidlingsarrangementer for eldre er innført de senere årene. Dette er både øremerkede statlige midler og kommunale midler. Kommunen har de senere årene avholdt konserter på sykehjemmet og på frivilligsentralen.

Strategier:

- Arrangere kulturuke i et tidsrom som faller sammen med tidsrommet avsatt for Den internasjonale kulturminnedagen og bygge på det tema som er bestemt nasjonalt så langt det er mulig.
- Støtte arrangementer som fremmer de lokale og allmenne kulturuttrykk og som har oppslutning hos hele eller grupper av befolkningen
- Holde fram med dialogen med musikkorpset mht. økonomiske utfordringer
- Videreføre kulturtilbud på sykehjemmet og støtte arrangementer i regi av frivilligsentralen
- Den kulturelle skolesekken og den kulturelle spaserstokken ivaretas gjennom kulturskolen.

8. Froland kulturskole – et unikt skoleslag for kunst og kultur.

Delmål:

Å nå ut til alle som ønsker å holde på med kunstfag og styrke deres kunstneriske egenskaper. Forvalte ressursene i Den kulturelle skolesekken til beste for alle grunnskoleelevene i kommunen.

Froland kulturskole - et kunst- og kulturtilbud for barn og unge i Froland.

Froland kulturskole gir undervisning innenfor billedkunst, musikk og dans. Mestring, glede og kreativitet er utgangspunkt for vår undervisning. I tillegg kommer kunnskaper, ferdigheter og samarbeid. Våre lærere er både utøvere og pedagoger med høy faglig kvalitet. Vårt mål er å gi alle barn og unge som ønsker det mulighet til å delta i et kunstfag.

Kulturskolen er lokalisert på Froland skole der elevene får ukentlig undervisning. Undervisningen er organisert på ulike måter både individuelt og i grupper. I skolens årshjul legger vi i tillegg opp til samspillprosjekter, tverrfaglig arbeid, kulturkafe, konserter, forstillinger og utstillinger. Elevene deltar også ofte i lokale arrangement rundt i kommunen og på arrangementer i grunnskolen.

I kommunen samarbeider kulturskolen både med barnehager, skole, helse og kultur.

Disse samarbeidspartene er viktige fordi det skaper en helhet i kommunens satsing på kunst og kultur. Vi har felles barn og felles ansvar for å gi alle et godt kunst og kulturtilbud.

Rammeplan for kulturskolen, «mangfold og fordypning».

Høsten 2016 ble rammeplan for kulturskoler vedtatt av Norsk kulturskoleråd. Den bygger på Norsk kulturskoleråds *Strategi 2020* og på rammeplan fra 2003 – «På vei til mangfold». Planen legger også til grunn Kunnskapsløftet fra 2006, kulturløftene fra 2005 og 2009, *Kulturskolen- utviklingen av de kommunale kulturskolene som gode lokale ressursentre* (2010). Kulturutredningen 2014 og Meld. St. 20 (2012 – 2013) *På rett vei- kvalitet og mangfold i fellesskolen*.

Rammeplanen er viktig av flere grunner.

- Rammeplanen rammer inn kjernen av kulturskolens virksomhet, samler den norske kulturskolene som ett skoleslag, og tydeliggjør de mulighetene som ligger for kommunen i det å «eie» en kulturskole.

- Rammeplanen tydeliggjør for elever, foreldre, politikere og andre hva man kan forvente av kulturskolen, og hva kulturskolen skal og kan bidra med som et lovpålagt kommunalt tjenestetilbud.
- Rammeplanen fremhever mulighetene for kulturskolen som lokalt ressurscenter

Kulturskolen i Froland vil i årene fremover bruke rammeplanen som et viktig verktøy for utvikling og kvalitet i kulturskolen. Med utgangspunkt i lokal tilhørighet og de faglige ressursene vil til enhver tid har, skal vi videreutvikle en god kulturskole for barn og unge i Froland i samsvar med rammeplanen.

Rammeplanen kan lastes ned her:

<http://www.kulturskoleradet.no/rammeplanseksjonen/rammeplanen>

Strategi:

- Forankre en videre utvikling av kulturskolen i Kommunedelplan for kultur og idrett og kommuneplanen,
- rammeplan i regi av Norsk kulturskoleråd som grunnlagsdokument for utvikling av kvalitet i kulturskolen.

9. Kulturpolitikk i Froland

Delmål:

En bærekraftig og effektiv kulturøkonomi i Froland, med bibehold av politiske virkemidler for å støtte og anerkjenne kulturinnsats

I Froland kommune er det en egen komité innen rammen av kommunestyret som har faglig ansvar for kultur- og idrettspolitikken. Dette er svært verdifullt, fordi det gir politikerne og kommunestyret en unik mulighet til å få et godt kjennskap til kulturlivet i kommunen. Dette gjenspeiles også i hvordan saksbehandlingen av kommunale tilskudds- og støtteordninger på kultur- og idrettsområdet er bygd opp. Kommunestyret treffer avgjørelser i de aller fleste saker. Kulturadministrasjonen har ansvaret for å forberede sakene og samle og systematisere informasjon og fakta. Samtidig har administrasjonen ansvaret for å forvalte midler avsatt til arrangementer. Kulturkomitéen fremmer innstilling til kommunestyret.

Erfaringene så langt er svært gode, idet den utpregede politiske styringen sikrer at kultur og idrett står høyt på kommunens dagsorden, og samtidig tilfører kommunen mye verdifull kunnskap og innsikt især på frivillighetsområdet, som tilfører lokalsamfunnet mange ubetalte årsverk gjennom året. Frivilligheten sammen med de kommunale tilskuddsordningene betyr i sum en svært effektiv ressursbruk som gir mye tilbake til lokalsamfunnet.

Økonomiske utfordringer i planperioden. Kvalitetsutvikling gjennom stø kurs

I og med realiseringen av idrettsparken og Frolandia og at anleggene er bemannet og satt i drift, har kommunen påtatt seg større driftsutgifter på kulturområdet enn før. Driften har etter fem år nå satt seg. Kommunen har opparbeidet seg tilstrekkelige erfaringstall som kan ligge til grunn for den økonomiske driftsplanleggingen. Kommunestyret erkjenner at det for lag og foreninger som for kommunen er aller viktigst med forutsigbarhet i rammebetingelsene. Det vil derfor være viktig i planperioden å utvise forsiktighet med å øke rammene, men benytte de mulighetene en faktisk har til å ha fokus på å utvikle god kvalitet i samhandlingen mellom det frivillige Froland og kommunen og sikre bærekraftige vilkår for hele kulturlivet.

Som et ledd i kulturpolitikken må også kulturprisen og kulturstipend oppfattes. Kulturprisen kan deles ut årlig, og skal gå til en person, grupper av personer eller organisasjoner som på en særlig måte har bidratt i kulturarbeidet i bygda, enten gjennom en særskilt meritt eller over tid. Kulturstipend kan gis til kvalifisering innen kulturområdet eller til å gjennomføre et kulturprosjekt som innebærer kvalifisering og som forventes å gi noe tilbake til innbyggerne.

Strategi:

- Sikre nåværende kjøpekraftnivå på kulturpolitiske virkemidler, arrangementsmidler, kulturstøtte og tilskuddsordninger, kulturstipend og kulturpris

10. Folkehelse

Delmål:

Motivere for livslang interesse for fysisk aktivitet, natur- og kulturopplevelse i befolkningen som helhet, med særlig vekt på barn og unge og særlige målgrupper.

Holdninger i befolkningen

Å arbeide for gode holdninger til fysisk aktivitet og friluftsliv, især overfor barn og unge, er et svært viktig forebyggende tiltak. Å tilrettelegge anlegg og områder for fysisk aktivitet og friluftsliv er basisforutsetningen for å fremme fysisk aktivitet blant den jevne innbygger i kommunen. Anlegg sammen med virkemidler for å støtte aktiviteter er sammen med informasjonssystemer de viktigste perspektivene i primærforebyggende henseende. Det er ingen tvil om at tilbud i regi av idretten er viktige forebyggende tiltak, men også fysisk aktivitet i skolen er en viktig aktør. Videre er det viktig å ha sekundær- og tertiærforebyggende tiltak, i nært samarbeid med helsetjenesten. Men folkehelse har også et viktig sosialt innslag. Alle kulturaktiviteter som fungerer som møteplasser, legger til rette for sosial trivsel, noe som i seg selv er forebyggende, og for mange en viktig motivasjonsfaktor for å utfolde fysisk aktivitet. Det primærforebyggende perspektivet ivaretas i vid forstand gjennom det totale kulturtilbudet i kommunen innenfor alle kommunens boområder.

Folkehelsebegrepet, og dermed også arbeidet med folkehelse, har endret seg mye de siste åra. Fokus er i større grad flyttet fra: «fysisk aktivitet, psykisk helse, røykeslutt, overvekt og trening» - til -> «Hva er det som får meg til å fungere godt/trives/ha det med meg selv og føle mestring med mer».

Her er det også mange parametre som spiller inn, et par eksempler kan være: utdanningsnivå og inntekt koplet mot fysisk aktivitet, verv i frivillig sektor - fysisk aktivitetsnivå til barn av foreldre i de ulike inntekts- og utdanningsgruppene; ser en ulike resultater på ulike steder i kommunene på dette? Dette kan det med fordel arbeides videre med i planperioden.

Det å sikre barna en god oppvekst, slik at det kommer gjennom vg. skole på normert tid med greie resultater er en av de aller viktigste jobbene innen folkehelse -> *da har de unge en billett med valg for framtida*. Dette gjelder faktisk i langt større grad i dag enn for bare få år siden.

Folkehelse som politikkområde har to hovedformål:

- God helse har en egenverdi for den enkeltes livskvalitet.
- God helse bidrar til økt trivsel både individuelt og i lokalsamfunnet som helhet.

Viktige faktorer som påvirker folkehelsa positivt, er å tilrettelegge for fysisk aktivitet gjennom idrett, friluftsliv og sunne valg og vaner i hverdagen, samt gode kulturelle og sosiale miljøer i lokalsamfunnet som bidrar til gode opplevelser, gode fellesskap og forebygging av ensomhet, og som dermed styrker den sosiale helsen.

Folkehelseprofil:

Fra 1. januar 2012 trådte lov om folkehelsearbeid i kraft. Folkehelseprofilen er et bidrag til kommunens arbeid med å skaffe seg oversikt over helsetilstanden i befolkningen og hvilke faktorer som kan påvirkes. Folkehelseprofil for Froland kommune 2016 er

<http://khp.fhi.no/PDFVindu.aspx?Nr=0919&sp=1&PDFaar=2016>

Folkehelse, fysisk aktivitet, helse, glede og trivsel for alle

Da Froland kommunestyre vedtok å bygge ut idrettsparken og Frolandia med badeanlegg, var det et overordnet mål at det ikke skulle være anlegg for en idrettslig elite, men for alle. Anleggene har nå vært i drift i fem år. I tillegg har en fått turnhall, dansesal, treningssenter og spinningssal. På området er det nå to normalidrettshaller også, samt utendørsanlegg med tre fotballbaner, turløype med lys, friidrettsanlegg, skiskytterstadion og sandvolleyballanlegg: På Osevollen like ved er det også tennisbane.

I forbindelse med innføringen av samhandlingsreformen er det også innført et samarbeid med virksomhet for velferd, barnevern og helse, og opprettet en frisklivssentral som holder til i Frolandia og gir tilbud til mennesker som har særlige helseutfordringer. Tilbudet er godt benyttet. Funksjonshemmedes råd etablerte i 2012-2014 samarbeid med Revmatikerforbundet og fikk tildelt kr. 2,7 millioner fra Extrastiftelsen til terapibad med heve- og senkebunn. Midlene ble gitt over tre år i tre like deler (kr.900.000 pr. år). Av dette gikk kr. 2,4 millioner til investering, mens kr. 300.000 gikk til informasjon, utdanning av instruktører og leie av tid i bassenget i treårsperioden. Siste ledd i tilbudet var å etablere et samarbeid med en privatpraktiserende fysioterapeut med nyopprettet kommunalt driftstilskudd. Det er nødvendig for å kunne tilby fysikalsk behandling i varmebassenget. Funksjonshemmedes råd var styringsgruppe, og lederen i rådet prosjektleder i regi av Revmatikerforbundet i den treårige prosjektperioden. Dette viser at visjonen om kultur og idrett for alle inkluderer utpreget samarbeid med de funksjonshemmedes organisasjoner og at kommunen legger til rette for rammebetingelser for funksjonshemmedes råd og de funksjonshemmedes organisasjoner. Nytt i utgående planperiode er at LHL fra og med 2014 etablerte treningsaktiviteter for sin særlige målgruppe, og tilbyr organisert fysisk aktivitet tre ganger pr. uke, én gang utendørs og to ganger innendørs i Mjøllushallen. De har nådd et medlemstall på nesten 100. Dette er en viktig framgang i å nå nye målgrupper med fysisk aktivitet i kommunen. Også Frolandsringen seniordans er et viktig folkehelseiltak både mht. fysisk aktivitet og trivsel.

Også friluftslivet er av stor betydning for folkehelsa. Generelt er all aktivitet og alle tilbud som bidrar til at folk beveger seg, gunstig for folkehelsa. Også fysisk planlegging ifm. etablering av infrastruktur, vei- og trafikale forhold kan ha betydning for folks levevaner og fysisk aktivitet. Det å bidra til at barn og unge innarbeider gode vaner for fysisk aktivitet, er det godt vitenskapelig dokumentert har stor forebyggende betydning, idet de da i større grad kan forventes å bibeholde disse ferdigheter gjennom voksenlivet.

Strategier:

- Videreutvikle tiltak i skjæringspunktet mellom samhandlingsreformen og idrett og fysisk aktivitet i Frolandia
- Støtte opp om arbeidet i Funksjonshemmedes råd og Revmatikerforbundet ved å tilrettelegge for grupper som har særlige helsemessige behov.
- Bibeholde støtten til LHL og Frolandsringen Seniordans til å opprettholde deres tilbud og aktivitetsnivå i kommunen.
- Etablere informasjons- og aktivitetsprosjekt sammen med idretten og skolen mht. aktiviteter for barn og unge.
- Framskaffe data i planperioden for hvordan parametre for foreldres sosiale situasjon påvirker barnas valg mht. fysisk aktivitet og aktivitet i kultur- og idrettsarbeid.

11. Grendelag og grendehus. Den moderne distriktspolitikken. Kulturbygg

Delmål:

Aktive og stimulerende bomiljø i kommunens grender og bygdelag

I nyere tid har det skjedd en befolkningstilvekst i kommunens mange grender og en betydelig foryngelse i alderssammensetningen. De fleste av disse grendene har grendehus som viktige samlingssteder for å utvikle fellesskap og identitet på lokalplanet. Grendehusene er ofte tidligere grendeskoler som nå er overtatt av grendelagene.

I mange kommuner med en desentralisert skolestruktur fungerer de små grendeskolene som møteplasser. I Froland er det i all hovedsak en sentralisert skolestruktur. Når grendene fungerer så godt sosialt som de gjør, er det fordi de har sine grendehus som gode møteplasser. Det er viktig å stimulere denne utviklingen. Den forutsetter at dugnadsånden er til stede, og at trivsel er viktigste mål med dugnadsaktivitetene. Dette er relativt små organisasjoner som kan være sårbare. Det er derfor viktig at kommunen har et våkent øye til utviklingen og bidrar med de beskjedne støtteordninger som grendelagene kan oppleve som et håndslag og en positiv holdning fra kommunens side.

Kommunen har nå en god dekning av kulturbygg og grendehus. Det som gjenstår på dette området, er å bidra med å formidle spillemidler til kulturarenaer for de grendelag som ønsker dette, og supplere dette med kommunale investeringsandeler på kr. 120.000 pr grendehus, dvs. tre hus pr. planperiode.

Hittil har Bøylestad grendehus og Mjåvatn grendehus fått både kommunal andel og godkjent søknad om spillemidler. Løvjomås grendehus har også fått tildelt kommunalt tilskudd til rehabilitering/ombygging, og har godkjent spillemiddelsøknad til kulturarena, og forventes å få tilskudd i 2018. Jomås grendehus og Reiersølveien grendehus står for tur. Prioriteringen fremkommer i handlingsprogrammet for bygg og anlegg i planen. Også innføringen av egne tilskudd til drift av lagseide bygg og anlegg har vært et positivt bidrag til driftsgrunnlaget for grendehusene.

Froland har ved sin sentraliserte skolepolitikk tatt ut den effektivitetsgevinst som er mulig, og støtter grendelag og grendehus som erstatning, og bidrar derved til å styrke trivsel og utvikling i grendene som bomiljøer for alle. På mange måter kan dette kalles den moderne distriktspolitikken i lokalsamfunnet.

Strategier

- Sluttføre renoveringen av grendehusene for grendelagene Løvjomås, Jomås og Reiersølveien, slik at også disse grendehusene sikres en bærekraftig funksjonalitet og drift de neste tiårene.
- Videreføre ordningen med særskilte tilskudd til lagseide bygg og anlegg som en delordning innen den årlige kulturstøtten fra kommunen til lag og foreninger.

12. Frolands verk kultursenter, kulturhistorie, identitet og tilhørighet

Delmål:

Forvalte og ivareta Frolands verk kultursenter som unikt kulturminne, museum, turistattraksjon og folkeieie.

Froland kommune kjøpte tilbake Frolands verk kultursenter i 2000. Utviklingen hadde startet allerede i 1990, da kommunen leide stallen og startet opp med galleri, knivsamling og brukskunst. I de siste 12 årene har kommunen nedlagt et titals millioner i restaurering og vedlikehold. Anlegget framstår i dag som attraktivt, moderne, men samtidig pietetsfullt opprinnelig i sin framståen. I 2016 har kommunen fått avtale med eier av den gamle jernverkstomta fra kantoret og videre om kjøp, noe som innebærer at hjemkjøpet av Frolands verk er fullført. Dette har vært et stort løft, men viktig for kommunen og regionen.

Hva er Frolands verk kultursenter i dag?

- Kultursenter, med hovedbygning, bryggerhuset, fjøset, stolpehuset, lillestall, vognskjulet, stallen, kantoret, storhaven og regionalt friområde/samlingssted
- Møteplass med muligheter for utleie, sted og lokaler for arrangementer i egen regi, privat utleie, forretningsvirksomhet, park og rekreasjon, kommunens representasjonssted, drop in- og gruppebesøk for omvisninger
- Kulturminne og Frolands perle, herunder nevnes: Hovedbygningen fredet i 1921, den regnes blant "topp 10" i Norge i sin kategori kulturminner av kulturvernmyndighetene, resten av anlegget er vernet gjennom antikvarisk spesialområde som reguleringsstatus, de øvrige bygningene håndteres også som kulturminner, og alt er en perle tilgjengelig for folk flest
- Museum, kulturhistorisk museum og litterært museum
Ett museum, flere muséer i ett to kategorier iht. ICOM's definisjoner, herunder kulturhistorisk museum, som inneholder venneforeningens lokalmuseumslokaler, ovnssamlingen, Løvlandssamlingen og i og for seg hele anlegget, litterært museum som inkluderer Abel-utstillingen og i prinsippet hele bygningsmassen
- Folkeieie
 - I verkets historie ligger minner og erindringer om et betydelig classeskille
 - En stor dag for folk flest i Froland og i regionen og landet som helhet da kommunen fikk i stand hjemkjøpet i 2000 og det dermed ble tilgjengelig for alle uansett sosial klasse
 - Viktig å ha et folkelig preg på driften og arrangementene
 - Tilgang for alle til å leie lokaler og uteområdet

- Grendehus
 - Fjøset og bryggerhuset først og fremst
 - Fjøset er komplettert med kjøkken, toalett og garderober. Bryggerhuset er komplett
 - Kan huse mange ulike arrangementer, både kulturarrangementer og private formål
 - Karakter av noe opprinnelig, gammelt, enkelt og stilfullt på samme tid

- Representasjonssted
 - Kommunen har fra tid til annen behov for et egnet sted for å ta imot besøkende, store og små anledninger, alt fra kongehuset til utvekslingsstudenter
 - Kommunestyrets budsjettmiddag
 - Et sted kommunen og dens ledelse kan vise fram med stolthet som noe unikt

- Et uttømmelig behov for ressurser til drift og vedlikehold
 - Stort behov for oppfølging av teknisk drift og vedlikehold
 - Storhaven og plenene i gårdsrommet krever mye å vedlikeholde
 - Venneforeningen en viktig ressurs, museum, dugnad, arrangementer, bøker, økonomiske bidrag
 - Verksmester, krevende stilling, viktig med stor frihet til å styre, planlegge og gjennomføre drift og utleie
 - Samarbeidet med venneforeningen høyt prioritert

Framtidig bruk av det nyervervede arealet på den gamle jernverkstomta

Det bør utredes framtidig bruk og utforming av det nyervervede jernverkstomt-arealet. Et innspill som er kommet allerede, fra Froland motorveteranklubb, er å planlegge i fellesskap for et nybygg som kan bli et motorhistorisk museum på dette området, der medlemmene i motorveteranklubben har sagt seg villige til å delta med sine veteranbiler i rullering til utstillingene. Dermed kan utstillingene fornyes med jevne mellomrom. En utredning om framtidig bruk må starte med utredning av grunnforhold og flomfare, slik at framtidige investeringer blir trygge for våtere og villere vær.

Strategier:

- Formannskapet som styringsgruppe for Frolands verk kultursenter bes igangsette en prosess der kommunen inviterer fylkeskommunen og staten for å få disse forvaltningsnivåene til å engasjere seg og ta delansvar for finansiering av stedets drift sammen med Froland kommune.
- Videreføre og videreutvikle samarbeidet med Frolands verks venner som en avgjørende ressurs for anleggets framtid.
- Formannskapet som styringsgruppe for Frolands verk kultursenter bes utrede framtidig bruk og utforming av det nyervervede gamle jernverksområdet.

13. Analyse av fremtidige anleggsbehov i Froland

Med de store løft som er tatt i foregående planperiode, er det i utgangspunktet bare mindre behov for nye anlegg ut fra kjent etterspørsel. De fleste er medtatt i forslag til handlingsprogram av det behov som er kjent. Det vurderes av et eget politisk oppnevnt ad hoc-utvalg om det skal satses på ishall. Dette bør avklares innen en større region, da det er vanskelig å se for seg et uttalt behov i form av etablert eller framtidig idrettsaktivitet i Froland alene. Men det er kjent at ishallaktiviteter ligger latent, og at det ikke etterspørres anlegg som ikke eksisterer. I så fall snakker vi om et miljø som vil trenge et større nedslagsfelt enn bare Froland. Men Frolands beliggenhet sentralt i regionen med nærhet til befolkningstette områder kan tilsi at Froland kan være en fornuftig lokalisering. Skulle dette bli en realitet, er det snakk om en stor satsing som i økonomisk målestokk er nesten like omfattende som byggingen av Frolandia og Mjølhushallen med tilhørende delanlegg. Videre pekes det på at det er et stort behov for flere nærmiljøanlegg i kommunens nye boligområder. Det er også meldt inn ønske fra stiftelsen Lyngbohytta om innpassing av anlegget som dagsturhytte i handlingsprogrammet, samt at Bøylestad driftsstyre ønsker ballbinge på uteområdet ved grendehuset. Videre er det behov for nærmiljøanlegg i planlagte nye boligområder i kommunen. I tillegg vil det alltid ligge latent et behov for friidrettsfasiliteter, selv om det ikke er en aktiv friidrettsgruppe i Froland pr. i dag. Skolen har friidrett som et av sine læringsmål, og trenger anlegg til undervisningen. Froland kommune bevilget investeringstilskudd til den nye friidrettshallen i Grimstad, og er positiv til å medvirke til en interkommunal løsning for å utvikle Lunderød stadion i Arendal kommune til et moderne konkurranseanlegg for friidrett med nødvendige fasiliteter.

14. Handlingsprogram, bygg og anlegg (allerede vedtatt)

Delmål:

Ha tilbud om anlegg for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet, sceniske og sosiale kulturarrangementer. Ta vare på den bygg- og anleggsmasse kommunen har, og ha en forsiktig utvikling videre.

Anleggene i handlingsprogrammet er sikret areal i kommunens arealplanlegging. De kommunale anleggene er finansiert i kommunens økonomiplan, mens de lagseide er finansiert gjennom lagene. Byggeår er lik det året de er oppført eller planlagt oppført, unntatt det kommunale anleggene som er ført opp med tilskudd fra 2017 som allerede er ferdige. For det anleggets vedkommende er det ført opp "ferdig".

Tabellen for idrettsanlegg omfatter nå alle tre tilskuddskategorier: Ordinære anlegg, rehabilitering og nærmiljøanlegg. Tidligere var nærmiljøanlegg oppført i egen tabell, fordi det ble tildelt øremerket ramme av spillemidlene til denne anleggstypen. Dette er nå opphørt.

Prioritert handlingsprogram. Rulleres årlig. Beløp i hele tusen. Tabell 1 viser prioriterte tiltak under hovedtema "Idrettsanlegg inkl. rehabilitering.

Nærmiljøanlegg er oppført i egen tabell: K=Kommunal finansiering/egenandel/egenarbeid SM= spillemidler P= Privat finans/dugnad.

Handlingsprogram			2017			2018			2019			2020		
Ordinære anlegg inkl. rehabilitering			P	K	SM	P	K	SM	P	K	SM	P	K	SM
1	Dagsturhytte, Mykland, påbegynt, int.kom. anl.	Stiftelsen Lyngbohytta	725	975	1.300									
2	Turkart Froland øst,	Friluftsrådet sør	346		173									
3	Turkart Froland vest,	Friluftsrådet sør	438		219									
4	Rehab/Utvidelse lysløype, Kringla/Stimoen, planlagt	Froland kommune				700		700						
5	Snøkanon, lysløype, Kringla/Stimoen, planlagt	Froland kommune				2000		1000						

6	Rehabilitering/utvidelse Lysanlegg, lysløye Kringla/Stimoen	Froland kommune				1400		700	700		700		
7	Ny skiskytter-stadion, Stimoen	Froland kommune										2000	1000
8	Rehabilitering fra naturgress til kunstgress, Kringla stadion	Froland kommune										5000	2500
9	Rehabilitering friidrettsanlegg, Kringla	Froland kommune										2000	1000

Tabell 2 viser anleggsprogram for nærmiljøanlegg.

Handlingsprogram			2017			2018			2019			2020		
Nærmiljøanlegg														
1	Nærmiljøanlegg 1 Froland skole, ferdig	Froland kommune	300		300									
2	Nærmiljøanlegg 2 Froland skole, ferdig	Froland kommune	300		300									
3	Nærmiljøanlegg 3	Froland kommune				300		300						
4	Nærmiljøanlegg 4	Froland kommune				300		300						
5	Nærmiljøanlegg 5 Froland skole	Froland kommune				300		300						

6	Aktivitetsanlegg Frolands verk kultursenter	Froland kommune							150		150			
7	Ballbinge, Bøylestad, planlagt	Bøylestad driftsstyre							300		300			
8	Nærmiljøanlegg, Blakstadheia terrasse, planlagt	Froland kommune							300		300	300		300
9	Nærmiljøanlegg Trollmoen, planlagt	Froland kommune										300		300
10	Nærmiljøanlegg, Blakstadheia terrasse, planlagt	Froland kommune										300		300

Tabell 3 viser tiltak under hovedtema "Kulturarena nye og rehabilitering": **K**=Kommunal finansiering/egenandel **SM**=Statlig/fylkeskommunal finans inkl.spillemidler **PR**= Privat finans/dugnad.

			2017			2018			2019			2020		
			P	K	SM	P	K	SM	P	K	SM	P	K	SM
1	Løvjomås grendehus/ kulturarena	Løvjomås grendelag				2180	120	1300						
3	Jomås grendehus/ kulturarena	Jomås grendelag							1880	120	1000			
4	Reiersølveien kulturarena/ grendehus	Reiersølveien velforening										1880	120	1000

Langsiktig uprioritert liste

Dette er en oversikt over mulige og/eller ønskede anlegg som enten ikke har tilstrekkelig konkrete planer til at de kan inntas i handlingsprogrammet eller av ulike andre årsaker ligger lenger fram i tid enn fire år, f.eks. økonomiske.

Gjennom prosessen er det ikke kommet innspill til nye anlegg på lang sikt, dvs. utover fireårsperioden. Det kan bety at anleggsdekningen i kommunen er svært tilfredsstillende.